



Til Børne-undervisningsministeriet,

Tak for sidst for et vigtigt og afklarende videomøde 4/5 2020.

Vi er glade for ministeriets opmærksomhed på området 'interne skoler og dagbehandlingsinstitutioner/skoler. Det var betryggende at konstatere, at vi som interessenter på centrale områder deler synspunkter med ministeriet.

Hertil hører optagetheden af at udsatte og anbragte børn og unge skal sikres de bedste rammer og vilkår for, at de får mulighed for at få et liv præget af de 3 etiske grundprincipper, autonomi, integritet og værdighed.

OPSUMERENDE

I FADD ønsker vi :

1. en kortlægning af området, således at et aktuelt og opgraderet talmateriale kan medvirke til at kvalificere de politiske beslutninger
2. et centraliseret tilsyn med specialundervisningen som i parentes bemærket bør suppleres med et socialt-fagligt tilsyn på dagbehandlingstilbuddene
3. et bedre udbygget samarbejde mellem interne skoler og folkeskole, så de skolefagligt udsatte børn og unge bliver en del af et folkeskolemiljø, så snart de kan profitere af det: med få, flere eller alle skematimer - differentieret i forhold til de enkelte fag og de enkelte børn ...
4. forståelse for, at fokus på enten behandlingsbehov eller skolebehov IKKE er meningsfuldt. De to indfaldsveje til et udsat barns trivsel og udvikling er hinandens forudsætning og derfor lige vigtige
5. 1800 skoledage skal være et retskrav for alle børn og unge

Principielle bemærkninger til skolegang for børn og unge i det specialiserede socialområdes: Flexibilitet, individuelle udfordringer & faglighed

I vores fælles opmærksomhed på vigtigheden af skolegang for og uddannelse af de mest sårbare børn og unge i Danmark skal vi huske, at vi i vores ambitionsiver ikke må medvirke til at udsætte denne gruppe for et pres, der blot vil forøge deres oplevelse af frustration, tillidsbrud og håbløshed.

Konsekvenserne af vores – politikernes og fagfolkenes – ønske om at optimere, kvantificere og udvikle, må aldrig blive til et (nyt) eksklusionsfremmende svigt.

Vi har en forpligtelse til at stille op med forståelse og rammer, der tager hensyn til børnenes individuelle udfordringer.

Der findes også to Olympiske Lege. Et for almenområdet og et para-OL. Der bliver ikke kæmpet på samme vilkår.

Nogle børn har forudsætningerne - for nu at blive på den sprogbane – for at deltage i OL for almenområdet.

Det skal de. Med fuld fart fremad og al den nødvendige faglige støtte.

Andre børn har ikke evnerne på grund af diagnoser, lav IQ eller faglige huller på op til flere år. Nogle af dem kan man eventuelt få gennem alle prøver, hvis de får længere tid

(flere skoleår). Altså flere år til at nå det samme som børn i almenområdet. Som det er lige nu, kan man være omgænger, hvilket betyder at man går et skoleår om, eller man kan være skoleudsat. Vi må spørge os selv om det er nok - hvis et barn f.eks. har været helt eller delvist fraværende i skolen i 4.-5. og 6.klasse og så begynder i en intern skole i 7.klasse.

Ofte skal lærerne først begynde med de små tabeller og læsestrategier samt alt det relationelle og behandlingsmæssige, der følger med et barn i krise førend det bliver muligt at få barnet til at købe ind på præmissen om, at læring og uddannelse er vigtige forudsætninger for et godt liv.

Vi ser kun lærere i specialundervisningen med ambitioner for børnene. De tager udgangspunkt i det børnene kan og så arbejdes der ud fra dette. Alle kender zonen for nærmeste udvikling.

Udfordringerne på små skoler er selvfølgelig, at der skal dækkes fagligt bredt, samtidig med, at de fleste børn ikke kan forholde sig til mere end 1 til 2 lærere. Lærerne skal derfor være fagligt godt funderet i mange fag, samtidig med, at de skal vide meget om det socialpædagogiske og behandlingsmæssige arbejde.

Løsningen kan være, at man køber sig til faglig undervisning i de fag, man ikke selv kan dække, og lader en af de faste lærere understøtte i faget.

Nogle af vores skolefolk bruger f. eks. fysik/kemilokaler på den lokale folkeskole. Dette kræver blot en aftale om lån/leje af lokaler.

Vi vil gerne se flere eksempler på formelle og uformelle partnerskaber – evt som krav for de mindste enheders vedkommende - mellem interne skoler/dagbehandlingstilbud og folkeskoler både for at kompensere for sårbarhed, for at lette inklusion og for at smidiggøre den samarbejdsrelation, der er vigtig for, at fleksibiliteten kan fungere.

Loven er ændret, så den ikke er så fleksibel længere. Før kunne man dele prøverne op over 2 år. Nu kan man kun gøre det, hvis man tager dem som enkeltfag. Tager man dem som enkeltfag, så tæller de ikke i statistikkerne som en fuld folkeskole afgangseksamen. Flexibilitet er ofte nøgleord med disse børn, og loven er blevet mindre fleksibel.

De elever der ikke kommer videre i en ungdomsuddannelse, er enten ikke klar endnu eller har ikke evnerne. Vi har i vores regi unge mennesker, der havde været sådanne skoleforløb igennem. De går på universitetet nu, og det har taget dem ca. 10 år at få taget fagene et ad gangen på HF eller VUC, så de endelig kunne søge ind.

Hvor er de i statistikkerne? Disse elever har ikke brug for tidspres. Hvis vi skal gøre noget som samfund, så skal vi hjælpe specialelever meget mere, både før og under deres ungdomsuddannelse. Efterværn eller mentorordningerne skal styrkes, da tid i sig selv ikke altid er nok.

Samarbejdet med den lokale folkeskole skal oparbejdes i det omfang, det giver mening. Der kan være geografiske, tidsmæssige og faglige udfordringer, men igen er nøgleordet flexibilitet. Man skal se på det enkelte barn i forhold til hvad det kan rumme, men man skal også se på, hvad den lokale folkeskole kan rumme. Vi kender til børn, der kommer i praktik i en klasse, så vi kan få afprøvet om der er mulighed for inklusion. Nogle gange går det, andre gange ikke. Tilbagemeldingerne fra skolen er, at de gerne vil samarbejde, men at vi også skal huske, at eleverne i folkeskoleklasserne også påvirkes af disse afprøvninger, på godt og skidt. Det er jo rigtige børn vi har med at gøre, ikke bare brikker i et spil.

Eleverne har ret til samme undervisning som i folkeskolen, men hvad hvis denne rettighed i virkeligheden – for nogle af børnene - lægger et kæmpe samfundspres på dem. Måske man skal overveje en differentieret folkeskolelov eller lave en decideret specialskolelov, som er målrettet de allersvageste elever. Og så fremadrettet uddanne lærere og pædagoger til dette!

Lad os til slut gentage hvad Rambøll skrev i skoleundersøgelsen fra 2018:
"Derudover viser undersøgelsen, at de interne skoler arbejder med positive forventninger til elevernes faglige og sociale udvikling, samt at de aktivt arbejder med deres motivation for at deltage i undervisningen i skolen."

FADDs bemærkninger til ministeriets PowerPoint-præsentation:

Vores notat, som ligger i forlængelse af de af os på videomødet fremførte synspunkter, tager primært udgangspunkt i de udfordringer og løsninger, som ministeriet havde fremlagt forud for mødet og som blev udfoldet undervejs på videomødet.

Først beskriver vi vores holdningsmæssige hovedpunkter.

Herefter kommenterer vi ministeriets udmeldte udfordringer og løsninger enkeltvis.

A. Hovedpunkter vedrørende fremtidige beslutninger om udsatte børn og unges skoleuddannelse:

- 1) Vi skal alle have fokus på børnenes vanskeligheder OG potentialer, hvorudfra den individuelle indsats skal tilrettelægges. Ambitiøst og respektfuldt.
- 2) Indsætterne skal kontrolleres og indgå i dialogisk læringssamspil med udgangspunkt i nationale standarder i et centraliseret tilsyn
- 3) Systemerne skal kunne reagere hurtigt og smidigt (timing er resultat afgørende)
- 4) Flere udsatte børn og unge skal have en ungdomsuddannelse
- 5) Sammenhæng mellem interne skoler og dagbehandlingstilbud/skoler og folkeskolen skal styrkes
- 6) Organisatorisk skal sammenhængen mellem børnenes behandlingsbehov og skolefaglige behov manifesteres i en struktur der kan tilgodese dette dobbeltbehov. For dynamikkens skyld med forskellige typer interne skoler og dagbehandlingsindsatser (med både selvejende og kommunale/regionale aktører)

B. Ud fra datagrundlaget samt diverse undersøgelser på området kan følgende udfordringer identificeres: (BUVM)

BUVM	FADDs kommentarer
1. Rettigheder: Børn og unge, der går i intern skole i et dagbehandlingstilbud eller anbringelsessted, har samme ret til undervisning som elever i en folkeskole. Der ses store problemer med at leve op til dette på de interne skoler.	Samme ret, ja. De skal ikke have det samme. Men mere - tilpasset det enkelte barn med udgangspunkt i dets vanskeligheder og potentialer. Det kræver didaktisk fokus på rækkefølger og af hvornår hvad er vigtigt. Hvis et barn i 5 kl har svært ved at læse og stave dansk kræver det en særlig faglighed at vide, hvornår barnet skal have tysk eller fysik/kemi. Alle børn skal have ret til 1800 undervisningsdage.

	Når det er sagt, er fokus på rettigheder ikke tilstrækkelig: Vi må fastholde vigtigheden af viden om, hvordan børn og unges kompetencer udvikles.
2. Undervisningens kvalitet: Undervisningen på de interne skoler har ofte en tendens til at tage udgangspunkt i elevernes vanskeligheder og sjældnere i de potentialer hos eleverne, der kan føre til et godt læringsudbytte i et relevant undervisningstilbud.	Hvornår og hvor er den antagelse fra? Der er flere former for vanskeligheder: <ul style="list-style-type: none"> • Faglige mangler i basale færdigheder • Koncentrationsvanskeligheder • Eksistentiel uro • Manglende skoleflow • Massiv skolevægring/fravær • Manglende forældreopbakning • Tålt ophold i folkeskolen for mange børns vedkommende • Svære sociale betingelser • Udgangspunktet for læring er som bekendt trivsel, så de interne skoler/dagbehandlingsinstitutionerne må nødvendigvis have fokus på mere end elevens faglige potentialer.
3. Overgang til ungdomsuddannelse: Blot 21-22 pct. af eleverne fra interne skoler går videre i en ungdomsuddannelse 15 måneder efter afsluttet 9. klasse. Sammenlignet med elever i de andre specialundervisningstilbud har elever fra de interne skoler størst risiko for at miste kontakten til uddannelsessystemet	Enige. Der kunne være en interessant bias her. Har man undersøgt, hvor mange af disse unge, der ikke tildeles efterværn og derfor sendes ud ikke bare for at bo selv, men også for at klare sig selv på trods af deres øvrige (ikke faglige) udfordringer? Vi foreslår: Uddannelseshandleplaner der rækker udover 9 kl. (specialeplan som styringsredskab)
4. Små skoler: Mange interne skoler er placeret på små institutioner, hvor størstedelen har 25 eller færre elever. De små interne skoler har særligt vanskeligt ved at tilbyde et fyldestgørende undervisningstilbud efter folkeskoleloven	Det er ikke størrelsen på skolen i sig selv, der er afgørende. Men det har betydning. Nogle af de vigtige ting er: Overskuelighed, ikke-forstyrrelser, skole-artefakter og fag-faciliteter. Vi ønsker flere og mere intensive mellemløsninger/hybrid-modeller i samarbejdet mellem interne skoler/dagbehandlingstilbud og folkeskolerne. Når man opgør størrelsen på skolen, skal der medtænkes alle de aspekter, der har betydning for det samlede antal af elever. Mange mindre interne skoler har eksempelvis dagelever indskrevet. Nogle interne skoler har flere faglærere ansat fordi disse også kan indgå som 2. hånd på boafdelingen. Ligeledes er der mange eksempler på andre mere løse partnerskaber mellem interne skoler og folke-/privatskoler om fx lærerudlån i et skoleår...

<p>5. Henvisning til specialpædagogisk bistand i en intern skole: Sociale myndigheders henvisninger af elever til dagbehandlingstilbud eller anbringelse af elever i et anbringelsessted og skolemyndighedernes henvisninger til specialpædagogisk bistand efter folkeskoleloven på de sociale institutioner adskilles ikke på den måde, som er fastsat i reglerne. Det kan føre til, at der ikke sker en aktiv stillingtagen til barnets undervisningsmæssige behov.</p>	<p>Kan ikke genkendes. Men hvis det er rigtigt, er det et problem.</p> <p>Ide: Børn med læringsmæssige udfordringer tilbydes et 8 ugers afklaringsforløb på skoler/institutioner med særlig autorisation.</p>
<p>6. Sammensat elevgruppe: Gruppen af elever, der henvises til specialpædagogisk bistand i dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder, er en sammensat og udfordret elevgruppe. Dette stiller store krav til skolerne om en særlig tilrettelæggelse af undervisningen.</p>	<p>Ja. Men de har det til fælles, at de har skolemæssige udfordringer og ikke er snorlige, hvilket kan give børnene et mentalt frirum. Vi foreslår opgradering af det anvendte talmateriale. (hvem er børnene?, hvor og hvad kommer de fra? hvad har de brug for mmm)</p>
<p>7. Tilsynet med undervisningen: Hovedparten af kommunerne gennemfører 1-2 tilsynsbesøg pr. skoleår på de interne skoler. Det kommunale tilsyn formår ikke i tilstrækkelig grad at rette op på de udfordringer, der er i de interne skoler med hensyn til overholdelse af reglerne og i forbindelse med undervisningens kvalitet.</p>	<p>Enige. Brug elemeter fra kvalitetsmodellen, som de sociale tilsyn bruger. Når den problematik er nævnt, skylder vi også at sige, at vi har kendskab til kommuner, hvis tilsyn fungerer gnidningsløst. Og hvor samarbejdet mellem skole og tilsyn ikke har givet anledning til problemer med "i tilstrækkelig grad at rette op på de udfordringer, der er i de interne skoler med hensyn til overholdelse af reglerne og i forbindelse med undervisningens kvalitet". Vi bør ligeledes for god ordens skyld nævne, at også det personrettede tilsyn er vigtigt.</p>

C. Løsningsmodellerne kan overordnet inddeles i tre hovedtemaer: (BUVM)

BUVM	FADDs kommentarer
<p>A. Struktur og organisering: Der skal ses på organiseringen af området omkring interne skoler, herunder kommunal ansvarsfordeling og regulering af de interne skoler. Herunder måder, hvorpå undervisningen på de interne skoler kan knyttes tættere til det almene folkeskoleområde.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vi er bekymrede for og vil advare mod det potentielle scenarie: At de interne skoler/dagbehandlingstilbud/skoler underlægges kommunal styring og beslutningsret, så de bliver en afdeling under den lokale skoleleder. Helhedsfokus på behandling og undervisning organiseres og styres bedst når den sammenhæng er en realitet

	<ul style="list-style-type: none"> • Undervisningen på interne skoler SKAL knyttes tættere til det almene folkeskoleområde. Enige • Det vigtige er, at børn på interne skoler kommer på fuld- eller deltid i den almene folkeskole, så snart de kan profitere af det. • 'Over/aflevering' fra den afgivende interne skoler skal tilgå lærerteams, modtageklasser og klassens forældre) – med deltagelse af medarbejdere fra afgivende institution i 'kritiske situationer' • Det er vigtigt, at beslutningen om hvad og hvornår hvem skal hvad træffes af afgivende skoles leder i samarbejde med barnet og deres forældre. • Et for snævert fokus på 'barnets hjemmemiljø må ikke forhindre den rigtige indsats – heller ikke hvis den ligger i en anden kommune • Inddragelse af forældre i læringsfremmende tiltag • Skolehandleplaner, der række udover et år • Obligatorisk screening af læringshæmmende somatiske sygdomme (syn hørelse, m.m.m.) • Det er ikke alle elever, der vil profitere af igen at skulle udstilles i den offentlige skole. Det tager mange år at vende negative skoleoplevelser til positive.... der kan være risiko på frygtmotiveret regrediering. • De behandlingsmæssige behov skal samtænkes med de skolemæssige behov
<p>B. Elever: Elevernes grundlæggende retskrav på undervisning skal styrkes og overgang til ungdomsuddannelse skal forbedres. Herunder skal dataindsamling omkring eleverne styrkes.</p>	<p>Ja. Retskrav skal også omhandle 1800 skoledage. Vi savner fokus på SKOLEVÆGRING, som er et stort problem i folkeskolen og som er årsagen til mange kommuners visitation til de interne skoler Ide: Børn med massive skolemæssige udfordringer skal tilbydes et grundigt udredningsforløb - ex 8 uger som man blandt andet gør i Norge. Opdaterede og fyldestgørende skolefaglige beskrivelser er ofte en mangelvare, men kan ikke desto mindre være en væsentlig kilde til målrettede og effektive undervisningsforløb – hvis de foreligger ved opstarten af indsatsen.</p>
<p>C. Tilsynet: Tilsynet skal i højere grad professionaliseres og koordineres på tværs af områder. Herunder skal et styrket datagrundlag give mulighed for bedre monitorering.</p>	<p>Enige. Brug elemeter fra kvalitetsmodellen. Søg inspiration hos de sociale tilsyn og hos Styrelsen for patientsikkerhed</p>

Det er vores håb og forventning, at ministeriet til trods for travlhed, en presset kalender og korte deadlines vil medtænke vores organisationer som centrale samarbejdspartnere i den inddragelsesproces, der skal medvirke til at kvalificere de politiske beslutninger.

Vi stiller os - som flere gange nævnt - meget gerne til rådighed for Børne – undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil, ministeriet og udvalget med henblik på:

- Besøg på interne skoler/dagsbehandlingsinstitutioner/skoler
- Mulighed for at tale med børn på skolerne
- Mulighed for at tale med forældre til børnene
- Mulighed for at tale med lærer og ledere på skolerne
- Deltagelse i møder om temaet – hos os eller i ministeriet

Ligesom vi gerne indtræder i den tværministerielle arbejdsgruppe

Godhavn den 11. maj 2020

Med venlig hilsen

Søren Skjødt, formand for FADD

For yderligere information: Kontakt Henrik Kastrup, FADD // 20852560 // info@fadd.dk